

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 28 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatinusios priežastys:

2018 m. birželio 30 d. priimtas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 22, 28 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 22¹ straipsniu įstatymas Nr. XIII-1455 numatė aukštesnius kvalifikacinius išsilavinimo reikalavimus energetikos objektus, įrenginius įrengiantiems ir (ar) eksploatuojantiems inžinerinių kategorijų darbuotojams. Šiuo įstatymu numatyta ir pereinamojo laikotarpio nuostata, numatanti, kad asmuo, turintis iki šio įstatymo įsigaliojimo išduotą atestatą, suteikiantį teisę eksploatuoti elektros ir (ar) gamtinių dujų įrenginius, turi teisę vykdyti ir tokių įrenginių įrengimo veiklą iki išduoto atitinkamų energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestato galiojimo pabaigos (minėti atestatai išduodami 5 metų terminui, todėl 2023 metų pabaigoje baigsis jų galiojimas).

2020 m. birželio 25 d. priimtas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo NR. IX-884 2, 6, 8, 13¹, 21, 22, 23, 24, 28 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 28¹ ir 28² straipsniais įstatymas Nr. XIII-3138, kuris įstatyminiu lygmeniu įtvirtino energetikos darbuotojų bendruosius atestavimo principus. Šiuo įstatymo nuostatos, susijusios su energetikos darbuotojų atestavimu, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

Atsižvelgiant į minėtas įstatymų nuostatas, nuo 2024 m. sausio 1 d. visi be išimties inžinerinių kategorijų darbuotojai, vadovaujantys energetikos objektų, įrenginių įrengimo ir (ar) eksploatavimo darbams ir (ar) juos vykdantys (toliau – inžinerinių kategorijų darbuotojai), siekdami nustatyta tvarka gauti energetikos darbuotojo atestatą, privalės turėti ne žemesnį kaip inžinerijos, technologijų ir (ar) fizinių mokslų studijų kryptių grupės aukštąjį koleginių arba jam prilygintą išsilavinimą.

Lietuvos pramoninkų konfederacijos pateiktais duomenimis, šiuo metu energetikos ir pramonės įmonėse dirba daug patyrusių energetikos inžinerinių kategorijų darbuotojų, kurių išsilavinimas neatitinka minėto įstatyme numatyto minimalaus kvalifikacinio reikalavimo, tačiau šie darbuotojai per ilgametę profesinę patirtį, kvalifikacijos kėlimo kursus ir mokymus yra įgiję reikiamas kompetencijas ir šiuo metu sėkmingai atlieka savo funkcijas. Energetikos įmonėse yra apie 30 000 atestuotų inžinerinių kategorijų energetikos darbuotojų, iš jų privalomojo aukštojo koleginio arba jam prilyginto išsilavinimo neturi ir neįgijo apie 5 proc., o tai sudaro apie 1 500 darbuotojų.

Įsigaliojus naujiems išsilavinimo kvalifikaciniams reikalavimams, šių reikalavimų neatitinkantys inžinerinių kategorijų darbuotojai galės būti atestuojami tik žemos kvalifikacijos darbuotojų kategorijai ir susidarys situacija, kai iš darbo rinkos bus pašalinti patyrę darbuotojai, kurių pakeisti nebus kuo, kadangi jau dabar energetikos techninio-inžinerinio profilio darbuotojų rinkoje labai trūksta.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, parengtas Įstatymo projektas, kurio tikslas yra sudaryti sąlygas inžinerinių kategorijų darbuotojams, kurie neturi inžinerijos, technologijų ir (ar) fizinių mokslų studijų kryptių grupės aukštojo koleginio arba jam prilyginto išsilavinimo, tačiau turi profesinę patirtį, t.y. iki 2019 m. sausio 1 d. buvo atestuoti atitinkamiems darbams ir (ar) funkcijoms atlikti, išlikti darbo rinkoje ir toliau vykdyti veiklą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto rengėjai – Lietuvos Respublikos Seimo nariai Kazys Starkevičius, Gintautas Paluckas, Andrius Kupčinskas.

Įstatymo projektui pasiūlymus pateikė Lietuvos pramonininkų konfederacija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad energetikos objektus, įrenginius įrengiantys ir (ar) eksploatuojantys inžinerinių kategorijų darbuotojai privalo turėti ne žemesnį kaip inžinerijos, technologijų ir (ar) fizinių mokslų studijų kryptių grupės aukštąjį koleginių arba jam prilygintą išsilavinimą, išskyrus Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo nustatytą išsilavinimo reikalavimą, turėti minimalią darbo patirtį energetikos veiklos srityje, jeigu šis reikalavimas yra nustatytas pareigybės aprašyme ar nuostatuose, taip pat turi periodiškai tobulinti kvalifikaciją, išmanyti teisės aktų, reglamentuojančių energetikos objektų, įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos reikalavimus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projekto siūloma papildyti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 28 straipsnį nauja 8 dalimi, numatančia, kad energetikos darbuotojai, kurie neturi inžinerijos, technologijų ir (ar) fizinių mokslų studijų kryptių grupės aukštojo koleginio arba jam prilyginto išsilavinimo, tačiau iki 2019 m. sausio 1 d. buvo atestuoti energetikos objektų, įrenginių įrengimo ir (ar) eksploatavimo darbams vadovauti ir (ar) juos vykdyti, gali būti toliau periodiškai atestuojami atestavimo įstaigoje. Vadovaujantis Energetikos darbuotojų atestavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 1-220, nuostatomis tokie energetikos darbuotojai būtų laikomi atestuojamais pakartotinai.

Tokiu būdu bus sudarytos galimybės profesinę patirtį turintiems energetikos darbuotojams išlikti darbo rinkoje, o tuo pačiu energetikos ir pramonės įmonės nuo 2024 m. sausio 1 d. nesusidurs su energetikos darbuotojų trūkumo ir galimomis energetikos įrenginių eksploatavimo problemomis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų Įstatymo projekto pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas neturės neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo projektu numatytas teisinis reguliavimas turėtų pagerinti verslo sąlygas energetikos ir pramonės įmonėms, eksploatuojančioms energetikos įrenginius, užkertant kelią dar didesniai kvalifikuotų energetikos darbuotojų trūkumui ir galimoms energetikos įrenginių eksploatavimo problemoms.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, nereikės priimti ar keisti kitų įstatymų, taip pat nereikės pripažinti teisės aktų netekusiais galios.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektus reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Europos Sąjungos teisės nuostatas.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu konsultuotasi su Energetikos ministerija.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia Seimo nariai

Kazys Starkevičius

Gintautas Paluckas

Andrius Kupčinskas